

O‘QIB OLIM BO‘LARMIDI...

Ahadova Kamola Hakimjon qizi

O‘z.DJTU universiteti, Xalqaro
jurnalistika fakulteti 4-bosqich talabasi

Telefon raqami: +99897 422-06-66

Elektron pochta: adovakamola@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada o‘zbek xalqining og‘zaki ijodida ishlatiladigan “O‘qib olim bo‘larmidi...” iborasining ijtimoiy-ma’naviy mohiyati, ilmga bo‘lgan munosabat va yoshlar ongida ilmiy tafakkurni shakllantirish zarurati yoritiladi.

Kalit so‘zlar: ilm, oila, yoshlar, og‘zaki ijod, ma’naviyat, afsus, ta’lim.

Abstract: The article explores the social and spiritual meaning of the Uzbek proverb “If only he had studied, he might have become a scholar...”, analyzes the attitude toward education in Uzbek families, and emphasizes the importance of encouraging scientific thinking among youth.

Keywords: education, family, youth, oral tradition, spirituality, regret, schooling.

Аннотация: В статье рассматривается социально-нравственное значение узбекской пословицы «Если бы учился, может, стал бы учёным...», анализируется отношение к образованию в узбекских семьях и подчеркивается важность воспитания научного мышления у молодежи.

Ключевые слова: образование, семья, молодежь, устное творчество, духовность, сожаление, школа

O‘zbek xalq og‘zaki ijodida, kundalik hayotida tez-tez ishlatiladigan “O‘qib olim bo‘larmidi...” degan ibora chuqur ma’no kasb etadi. Bu ibora ko‘pincha hayotda erishilmagan orzular, yo‘qotilgan imkoniyatlar haqida afsus-nadomat ifodasi sifatida ishlatiladi. Maqolada ushbu iboraning zamirida yotgan ijtimoiy va madaniy muammolar, o‘zbek oilalaridagi ilmga munosabat va yoshlarni ilm olishga undash zarurati tahlil qilinadi.

O‘zbek oilalarida ilmga munosabat

O‘zbek xalqining qadimiy madaniyati, adabiyoti va dinida ilm olish muqaddas burch hisoblangan. Biroq zamonaviy oilalarda bu qadriyat ba’zan ikkinchi o‘ringa tushib qolmoqda. Ba’zi ota-onalar ilm olishni vaqt va mablag‘ sarfi deb hisoblab, farzandlarini erta ishlab topishga undaydilar. Natijada yoshlar ilmiy salohiyatini ro‘yobga chiqarolmay, keyinchalik “O‘qib olim bo‘larmidi...” degan afsuslarga sabab bo‘ladi.

Ilmsizlik oqibatlari

Ilmsizlik jamiyatda ko‘plab muammolarni yuzaga keltiradi: ishsizlik, iqtisodiy nochorlik, madaniyatsizlik va muqaddas qadriyatlarga beparvolik shular jumlasidandir. Ko‘plab holatlarda yoshligida ilmga yetarli e’tibor bermagan insonlar hayotining kech bosqichida o‘zini ojiz his qiladi. Bu esa ularni achchiq afsuslarga olib keladi.

“O‘qib olim bo‘larmidi” degan afsuslarga nima sabab?

Bunday afsuslarga ko‘pincha ota-onaning yetarlicha yo‘llanma bermasligi, ta’limga rag‘bat yo‘qligi, moddiy qiyinchiliklar, yoki o‘quvchining o‘zi ilmga jiddiy yondashmaganligi sabab bo‘ladi. Ba’zan esa maktab muhitining yetarli emasligi, yaxshi ustozlarning yo‘qligi yoki yomon do‘stlarning ta’siri ham bunga sabab bo‘ladi.

Xalqaro tajriba va haqiqatlar

Dunyodagi ko‘plab muvaffaqiyatli davlatlar yoshlarni ilmga yo‘naltirishni milliy strategiyaga aylantirgan. Masalan, Janubiy Koreyada o‘quvchilarning 90 foizi darsdan keyin ham repetitorlar yordamida bilim oladi. Finlandiyada esa maktab ta’lim tizimi bolalarning qiziqishiga asoslangan bo‘lib, har bir o‘quvchiga individual yondashuv qo‘llaniladi. YUNESKO ma’lumotlariga ko‘ra, ilmga sarmoya kiritgan har bir davlat iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotda ancha oldinga chiqmoqda.

Xulosa

“O‘qib olim bo‘larmidi...” degan ibora – kechikkan nadomat emas, balki yoshlarga saboq bo‘lishi kerak. Har bir ota-ona farzandini ilm olishga undashi, har bir o‘quvchi bu imkoniyatni qadrlashi lozim. Bugungi kunda ilm – eng katta boylik, bilim – eng katta qudratdir. Shuning uchun bu ibora ogohlantiruvchi hayotiy saboq sifatida qadrlı.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jo‘rayev M. “O‘zbek xalq maqollari ma’nosi”, Toshkent: Fan, 2015.
2. Karimov I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch”, Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
3. www.unesco.org – YUNESKO rasmiy ma’lumotlari.
4. www.statista.com – Xalqaro ta’lim statistikasi.